

Postanowienie z dnia 24 września 2004 r., I CK 131/04

Przesłanką warunkującą uzupełnienie braku w zakresie zdolności sądowej (art. 70 k.p.c.) jest zachowanie tożsamości strony dotkniętej tym brakiem.

Sędzia SN Tadeusz Żyznowski (przewodniczący, sprawozdawca)

Sędzia SN Elżbieta Skowrońska-Bocian

Sędzia SN Zbigniew Strus

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Janusza K. przeciwko Okręgowej Radzie Adwokackiej w W. o zapłatę, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 września 2004 r. kasacji powoda od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 grudnia 2003 r.

oddalił kasację i przyznał radcy prawnemu Jolancie Z. od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Warszawie) kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu kasacyjnym.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny uchylił wyrok oddalający powództwo i pozew odrzucił wobec braku po stronie pozwanej Okręgowej Rady Adwokackiej zdolności sądowej (art. 64 k.p.c.). Pozwana jest – jak stanowi art. 39 pkt 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. o adwokaturze (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058 ze zm.) – organem izby adwokackiej, nie mającym osobowości prawnej.

Kasację złożył powód Janusz K., który powołując się na podstawę z art. 393¹ pkt 2 k.p.c., zarzucił naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 5, 64, 70 i 199 § 2 k.p.c. oraz wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego jej rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 10 Prawa o adwokaturze, osobowość prawną mają Naczelna Rada Adwokacka, izby adwokackie i zespoły adwokackie, natomiast okręgowa rada adwokacka jest organem izby adwokackiej. Nie będąc osobą prawną ani organizacją społeczną w rozumieniu art. 64 § 2 k.p.c., Okręgowa Rada Adwokacka nie miała zdolności do występowania w procesie jako strona. Brak zdolności sądowej miał charakter pierwotny i zachodził już w chwili wszczęcia procesu, czyli w chwili wytoczenia powództwa.

Jedynym rozstrzygnięciem, które należało podjąć we wstępnej fazie procesu wszczętego przeciwko Okręgowej Radzie Adwokackiej, było odrzucenie pozwu wobec nieusuwalnego pierwotnego braku zdolności sądowej wskazanej w pozwie strony pozwanej (art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c.). Wykracza poza ramy obowiązku sądu wynikającego z art. 5 k.p.c. informowanie powoda o istnieniu właściwego podmiotu, mającego przymioty pozwalające na przeprowadzenie z jego udziałem ważnego procesu. Skoro brak zdolności sądowej w odniesieniu do pozwanej Okręgowej Rady Adwokackiej był brakiem niedającym się uzupełnić, gdyż nie mogła ona uzyskać osobowości prawnej ani stać się organizacją społeczną, o jakiej mowa w art. 64 § 2 k.p.c., to nie mógł być zastosowany wskazany w kasacji art. 70 k.p.c. Niezbędną przesłanką uzupełnienia braku zdolności sądowej w sytuacji przewidzianej w art. 70 k.p.c. jest zachowanie tożsamości strony, tj. takiego stanu rzeczy, w którym po uzupełnieniu stroną pozostaje ta sama jednostka wskazana przez powoda. Skutek nieważności następuje w odniesieniu do przesłanek określonych w art. 70 k.p.c., gdy stwierdzony brak nie zostanie usunięty w zakreślonym terminie. Przepis ten wyklucza wyeliminowanie jednostki pierwotnie wskazanej jako strona i wprowadzenie w to miejsce do procesu zupełnie innego podmiotu, mającego własną zdolność sądową. Odrzucenie zatem pozwu nie może być – w świetle przepisów art. 71 oraz 199 § 1 pkt 3 i § 2 k.p.c. – kwestionowane.

Dlatego kasacja, jako pozbawiona usprawiedliwionych postaw, podlegała oddaleniu (art. 393¹² i 393⁸ § 2 k.p.c.).